

קואופרציה שיווקית באיחוד האירופי לקחים להתארגנות בישראל

רוני הרשקוביץ, יעל קהל
סיכום עונת פלפל 2013/14 בערבה וכיכר סדום
26.5.2014

Copyright: MURGIVERDE S.C.A. - Agricultural Cooperative Spain

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

פרויקט מחקר באיחוד האירופי: 7 אוניברסיטאות ב-6 מדינות, שנתיים, 79 דוחות...

Home > Expertise & Services > Research Institutes > LEI > Support for Farmers' Cooperatives

Project

Support for Farmers' Cooperatives

LEI Wageningen UR

Contact form

In order to foster the competitiveness of the food supply chain, the European Commission is committed to promote and facilitate the restructuring and consolidation of the agricultural sector by encouraging the creation of voluntary agricultural producer organisations.

@mailen +1 Tweet

To support the policy making process DG Agriculture and Rural Development has commissioned to LEI Wageningen UR a large study, "Support for Farmers' Cooperatives (SFC)". The SFC project provides insights on successful cooperatives and producer organisations as well as on effective support measures for these organisations. These insights can be used by farmers themselves, in setting up and strengthening their collective organisations, and by the European Commission in its effort to encourage the creation of agricultural producer organisations in the EU.

The SFC project has generated a Final Report as well as 78 background reports, which can all be found below.

Project information

Support for Farmers' Cooperatives

Status: Completed
End project: Mar 24, 2013

Partners: [LEI Wageningen UR](#) , [Management Studies](#)

Other parties involved: [Pellervo Economic Research PTT, Finland](#)
[University of Helsinki, Finland](#)
[Agricultural Economics Research Institute, Greece](#)

<http://www.wageningenur.nl/en/Expertise-Services/Research-Institutes/lei/show/Support-for-Farmers-Cooperatives.htm>
http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/support-farmers-coop_en.htm

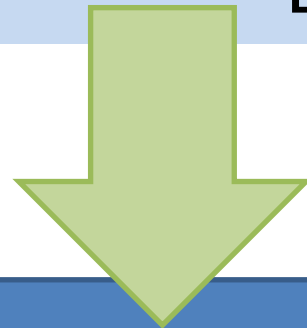

מטרות המחקר האירופי

1. תמונת מצב

2. זיהוי גורמים תומכים או מגבילים את ההתפתחות של קואופרטיבים (כולל תמיכות, חוקים ותקנות)

3. המלצות למדיניות יעילה לקידום קואופרטיבים והתארגנות של מגדלים

תכנית ההרצאה:

הצגת המחקר האירופי ומסקנות לבחינת המדיניות כלפי התארגנויות מגדלים בישראל

מהו קואופרטיב – 3 העקרונות

החברים הם הבעלים

לחברים יש את השליטה

המטרה של הקואופרטיב:
להועיל לחבריו, בהתאם לשימוש

מבוסס על ההגדרה של Dunn (1988)

תמיכה האיחוד האירופי ב-PO's לפירות וירקות – מהו PO ?

Producer Organization - ארגון מגדלים

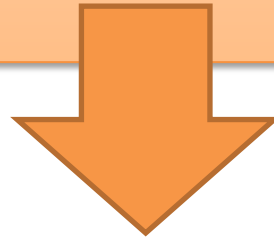
- הכרה על-ידי מדינות האיחוד ותמיכה מאז 1996 במסגרת מדיניות האיחוד האירופי לפירות וירקות.
- ארגון של מגדלי פירות/ירקות עם אחת המטרות הבאות:
 - (1) ריכוז ההיצע ושיווק משותף
 - (2) תכנון הייצור והתאמתו לביקוש (איכות וכמות)
 - (3) התייעלות בייצור וייצוב המחירים למגדל
- קבלת החלטות דמוקרטיות על-ידי החברים.
- חברים צריכים למכור את כל התוצרת שלהם באמצעות ה-PO.
- אינו מחייב את המבנה המשפטי של קואופרטיב אך רוב ה-PO's הם קואופרטיביים.

PO's: מאז 2007 גם בענף הזיתים ומאז 2012 בענף החלב (ללא דרישה לקבלת החלטות דמוקרטיות).

תמיכה האיחוד האירופי ב- PO's לפירות וירקות

- **תמיכה עיקרית של האיחוד במגדלי פירות וירקות.**
- **מטרות: חיזוק של מעמד החקלאים מול מערכת השיווק הריכוזי, שיפור ההתאמה של כמויות ואיכות המוצרים לדרישות השוק.**
- **תמיכת האיחוד בתוכניות פעולה רב שנתיות (Operational Programs).**
- **מימון האיחוד של תכנית הפעולה בדרך כלל 50%, אך לא יותר מ- 4.6% ממחזור המכירות (כולל פעולות למניעה וטיפול במשברים).**

התמיכה חיזקה את השיווק המשותף של המגדלים.

פעולות התמיכה האפשריות לתמיכה בארגון מגדלים של פירות וירקות באיחוד האירופי:

- פעולות שמטרתן תכנון הייצור
- פעולות שמטרתן שיפור או שמירה על איכות המוצר
- פעולות שנועדו לשפר את השיווק
- מחקרים ניסיוניים
- מניעת משברים וכלי ניהול
- פעולות סביבתיות

התפקידים של קואופרטיבים

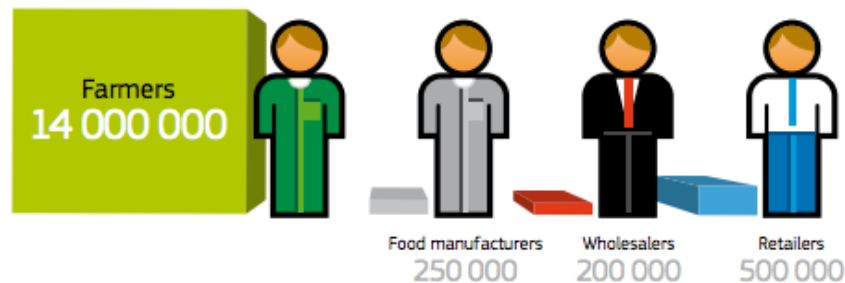
חיזוק כוח המיקוח

ניצול יתרונות לגודל

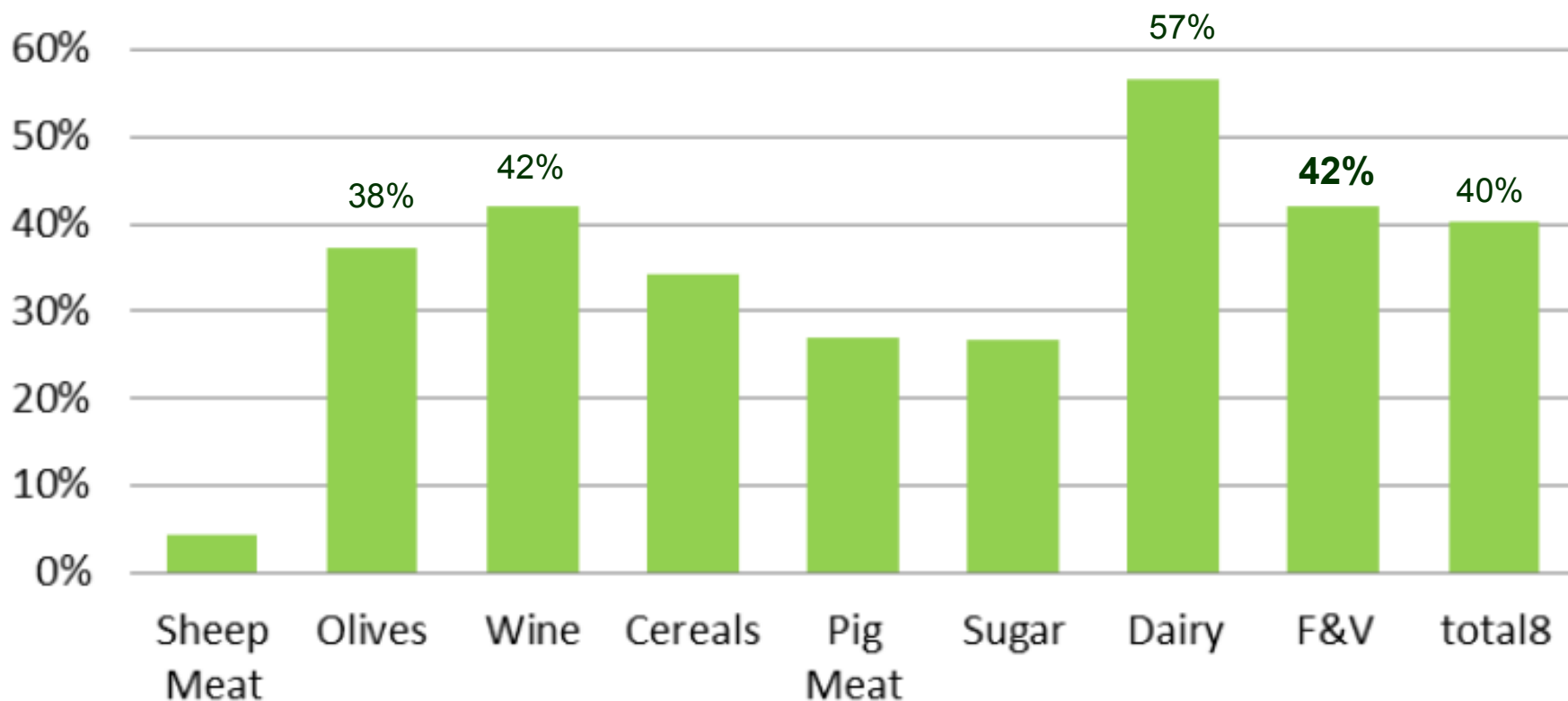
הקטנת סיכון שיווקי ועלויות העסקה

הספקת גישה למשאבים ולשווקים

חיזוק התחרותיות: חדשנות, מיתוג, הבטחת איכות ובטיחות

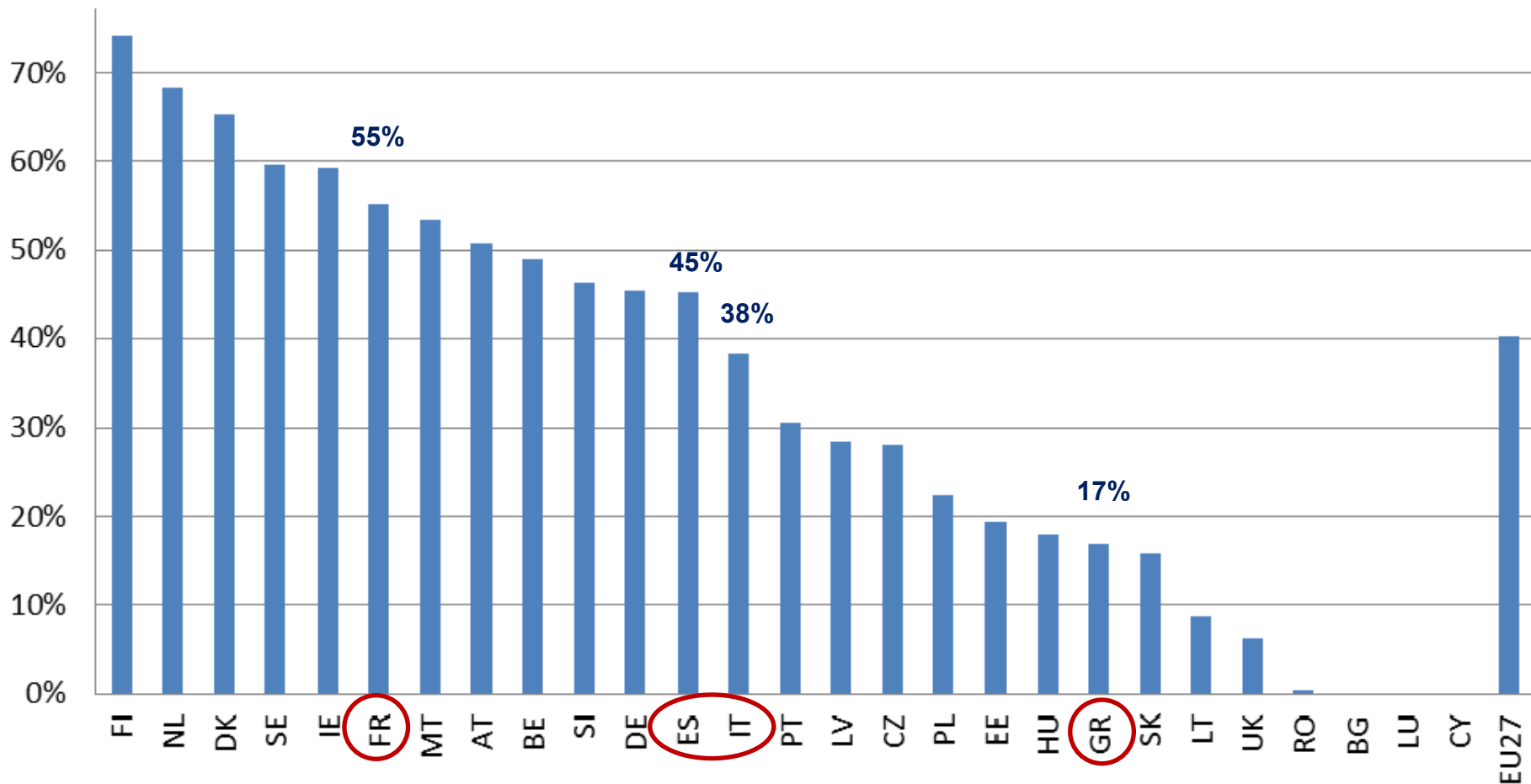
נתח שוק של קואופרטיבים באיחוד האירופי, 2010

- 40% מהתוצרת החקלאית באיחוד האירופי משווקת על ידי קואופרטיבים
- חלקם של המגדלים אשר חברים בארגוני מגדלים עמד על 17% ב-2010

נתח שוק של קואופרטיבים במדינות האיחוד (כל הענפים החקלאים, 2010)

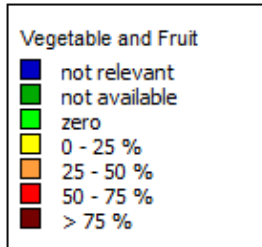

נתח שוק גבוה בסקנדינביה והולנד, נתח שוק משמעותי במדינות ים התיכון

קואופרטיבים לפירות וירקות

נתח שוק של קואופרטיבים לפירות וירקות באיחוד האירופי, 2010

נתח שוק גבוה במיוחד:

הולנד (95%),

בלגיה (83%),

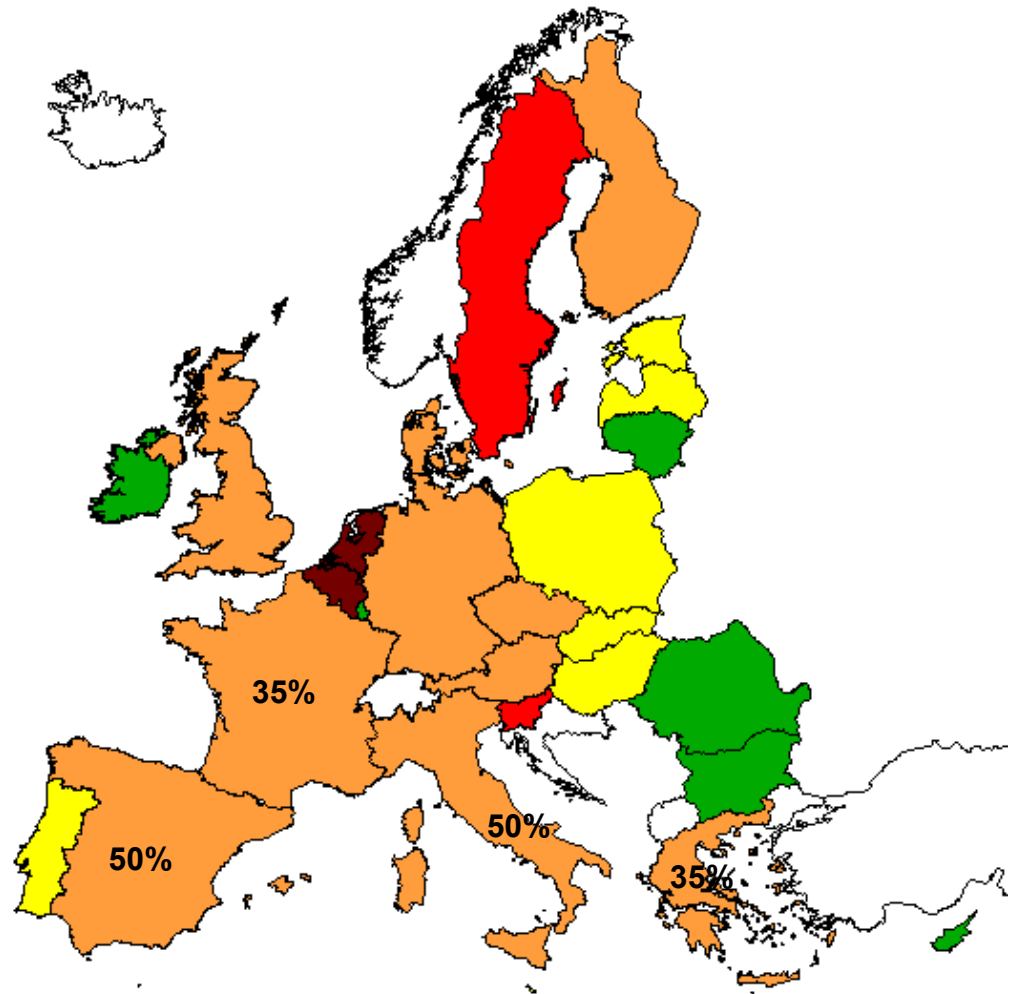
שוודיה (70%),

סלובניה (70%).

נתח שוק משמעותי

במדינות ים התיכון.

(יוון ירקות בלבד)

מאפיינים של ענף הפירות והירקות באיחוד

900 אלף משקים המתמחים בייצור פירות וירקות ב-2007*

סך ערך ייצור: כ-50 מיליארד אירו

מדינות ייצור עיקריות: ספרד, איטליה, צרפת

ייצור פירות וירקות באיחוד האירופי: 17% מערך הייצור החקלאי

תקציב האיחוד לענף: כ-3.5% מהתקציב לחקלאות (EAGF)

* מעל 1 מיליון משקים ב-2003

מוצרים
מתכלים

עונתיות

מאפיינים
מיוחדים של
ענף הפירות
והירקות

מספר גדול
של חקלאים
קטנים
יחסית

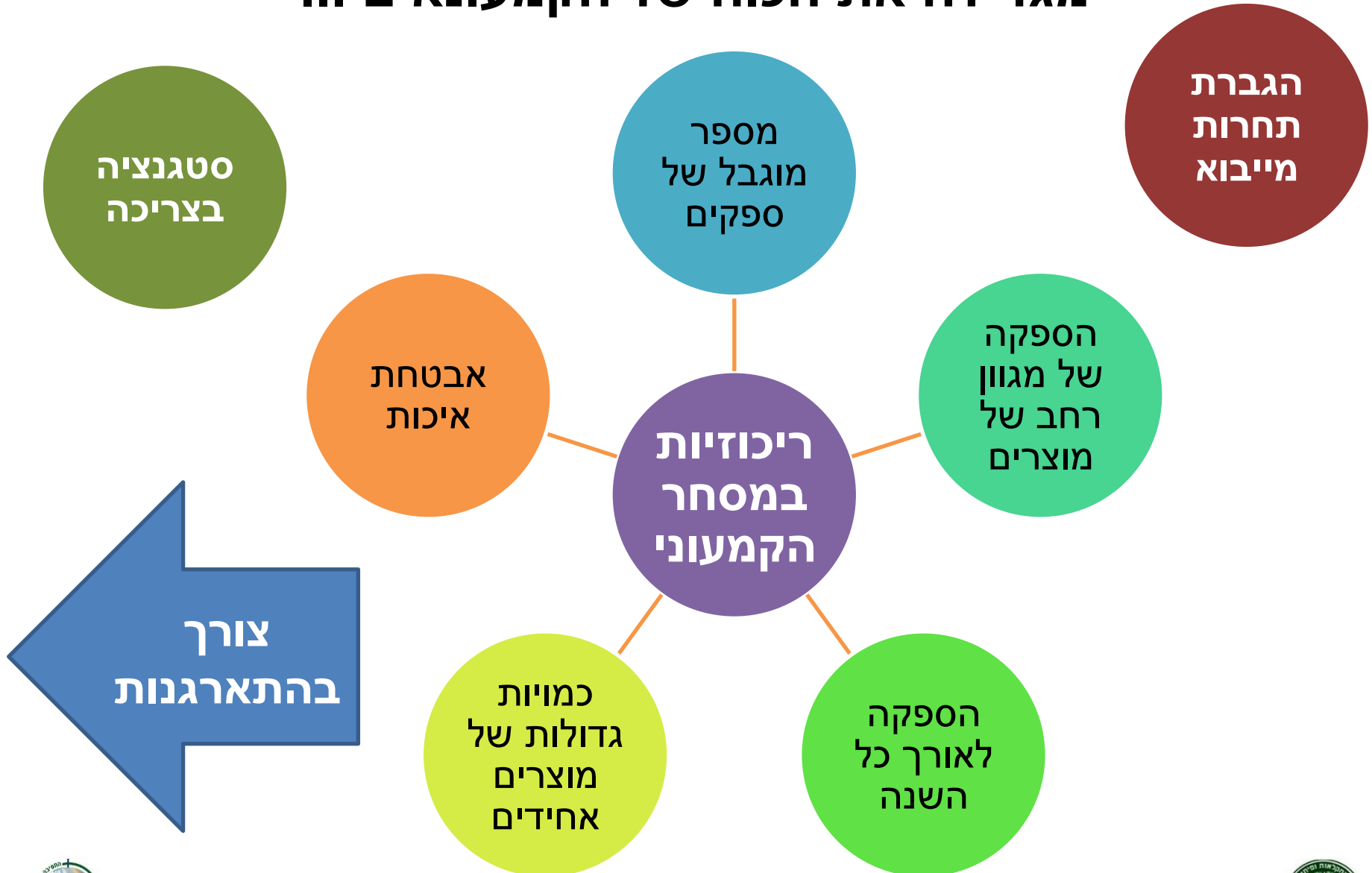
שליטה
חלקית בלבד
על כמות
ואיכות

בטווח הקצר
גמישות
ההיצע
נמוכה מאוד

צורך
בהתארגנות

שינויים בסביבה השיווקית: עליה בריכוזיות במסחר הקמעוני מגדילה את הכוח של הקמעונאים ...

הביצועים של קואופרטיבים: עליה בנתח השוק !

מספר POs (2009)	2010	נתח שוק: 2000	2010	מספר חברים: 2000	
613	58% (POs)	35% (POs)	160,500 (2008)	153,000 (2003)	ספרד
302 (2010)	50%	44%	103,300	107,600	איטליה
277	פירות טריים 35% ירקות טריים 30% (45% מוכן לאכילה, 40% שימורים)	פירות 35% ירקות 25%	35,000	35,000 (2003)	צרפת
151	ירקות 35%	פירות 51% ירקות 12%			יוון
20	95%	71%	4,500	9,000	הולנד
32	40%	35%	27,000	44,000	גרמניה

מה משפיע על הצלחה של קואופרטיב ?

רקע היסטורי: משפיע על אמון החקלאים בקואופרטיבים

מיקום בשרשרת הערך: שונה בין מדינות וענפים, שיווק מוצרים ממותגים ופעילות בשלבים שונים של שרשרת הערך יכולים לחזק קואופרטיבים.

כליי מדיניות: תורם- כללי מיסוי, חוקה גמישה בנושא מבנה הקואופרטיבים, מדיניות האיחוד לפירות וירקות. מעכב- מגבלות על גיוס הון, כלכלה שחורה, תופעת הטרמפיסט

מבנה ארגוני של הקואופרטיב: ניהול מקצועי, היחסים בין חברי הקואופרטיב לבין עצמם, ניהול מקצועי.

ובישראל?

עבר

הווה

- ערבות הדדית בין החברים
- ניסיון עבר שאינו מוצלח

- שותפות אסטרטגית
- בחינת האפשרות לחיזוק קואופרטיבים
- קיימים ובהקמת חדשים
- שמירה על גמישות
- בחינת האפשרות לתמיכות

בחינת רעיונות לתמיכות אפשריות לחיזוק התארגנויות מגדלים בישראל

- סיוע משפטי ביצירת תקנון/ הסכם מייסדים
- ליווי עסקי של גורם מקצועי - לצעדים ראשונים של ההתארגנות ולעבודה מול הבנק למטרת קבלת אשראי, הנהלת חשבונות ומערכת מחשוב
- סיוע ברכישה והתאמה של מערכת מידע ומחשוב לניהול ובקרה ליצירת שקיפות
- תמיכה במיתוג ושיווק

סיכום

✓ לשיווק משותף תפקיד חשוב בחיזוק כוח המיקוח והתייעלות השיווק.

✓ התארגנות מאפשרת מיתוג- פרמיה למגדל ואיכות לצרכן.

✓ קואופרטיבים באיחוד האירופי הגדילו את נתח השוק שלהם.

✓ מדיניות האיחוד תמכה בהתפתחות זו.

✓ לקחים לחקלאים ולקובעי מדיניות בישראל ...

Copyright: MURGIVERDE S.C.A.- Agricultural Cooperative Spain

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - חטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

תודה על ההקשבה

אתם מוזמנים ליצור קשר:

רוני הרשקוביץ

RoniH@moag.gov.il

03-9485669

